

ARADÉMI ÉLET

POLITIKAI,
TÁRSADALMI,
MŰVESZETI ÉS,
KÖZGAZDASÁGI
HETILAP

Tartalom :

Spectator: Új Cévad

A színház válsága a szin-
pad eliparosodásának
csődje

Itt a feketeszesz, ott a fe-
keteszesz . . .

Beszélőfilm a piacról, vá-
sárlókról, apró kis
tolvajokról.

Leszünk vagy nem leszünk
fürdőváros ?

Arad, 1930
július 11.

ARA 20 LEI.

XIX. évf.
21. sz.

Nem reklám,
hanem valóság,
hogy női és leány-

PLESZ

ka-felöltők leg- központi ruhaáruházá-
olcsóbban :-: ban szerezhetők be,

a színház hátsó bejáratával szemben. :-: Óriási választék, szolid és olcsó árak. :-: Kereskedők részlethsoportjának tagja. —o—

IDEAL, UNDERWOOD
és hordozható

írógépek

ujak és használtak állandóan rak-
táron. Nagy javító műhely! Irga-
rantált friss angol írógépszalagok.
Irodafelszerelések. Izléses nyom-
tatványok. :-: Dombornyomda és
bélyegzők. Állandó gyors és gép-
írási tanfolyam.

Császár, Arad, Strada
Alexandri No. 5.
Telefon 393.

Bevásárlás előtt tekintse meg

Szántó és Komlós

ruhanagyáruház szenzációs ki-
rakatait. — Mélyen leszállított
árak. Mérték utáni rendelések
gyorsan, pontosan és megbizha-
tóan eszközöltetnek. Szenzációs
nagy raktár iskolaöltönyökben.

A R A D, Színházépület.

A volt **Éles Armin-féle**
helyiségben a mai igényeknek
megfelelő

!! fűszer- és csemege- !
üz etet
nyitottam.

Uj vállalatomhoz a t. közönség b. párt-
fogását kérem. Teljes tisztelettel

Éles Lily.

Soha nem látott olcsó árak **B gyó** harisnyaüzletében Str. Eminesca 13-

„ADESGO” selyemharisnya No. 45 Qual. II. lej 158. „Adesgo” No. 51. Qual. II. lej 175. „HÁROM KORÓ-
NAS” selyemharisnya Qual. II. lej 175. „TRAMELIA” Qual. II. lej 145. „ORECO” lej 118 l. cénaharisnya
„NICE” „Ideal” „Margot” lej 118. Selyem Ilor 55 lejtől 75 lejig. Glase bőrkezttyű l. lej 185. Cérnukezttyű-40
lejtől. Selyem reform női nadrág 85 lejtől.

Legszebben fest, tisztít

KNAPP

v. Weitzer-uca 11.

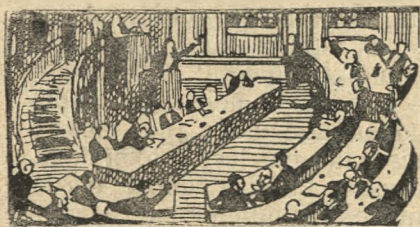
—:o:—

v. Magyar-uca 10.

Arad legkelleme-
sebb szórakozó-
helye a

Városi Kávéház!

Spectator : Uj évad

Mintha mégis csak más szelek fujdogálnának és az lassan új formákat kezdene öltetni: vegyesen jót is, rosszat is. De a fő, hogy a változás kezdődik s az emberiség mintha komolyan készülne a jelentős elmozdulásra. Voltak elméleti módosulások 1925 óta, nem lehet tagadni, szép számmal eddig is és ezek a gondolkodás gyökeres módosulására figyelmeztettek. De konkrét cselekedet alig volt s ami volt, tulajdonképpen a békeszerződések eredeti alapjaira való visszahuzódásban jelentkezett: A Dawes-tervezet és a Ruhr-vidék kiürítése nem volt egyéb, mint a párisi konferencia gátjain átcsapott kilengések visszavonulása eredeti helyzetükbe, Németországnak a Népszövetségbe való lépése se volt egyéb, bár kétségtelenül megrázta, ha nem is toltta ki az élősobrot helyéből. Az emberiség egy része rendőr volt, a másik része rab. A fogházban pedig megáll az idő. Most már konkrét kis bátortalan lépések történnek a tunya idő megmozdítására, a kövült dolgok előre-lendítésére. Hajszál-szélességek, de mégis csak szélességek. A Young-tervezet alapján a két hágai és két párisi konferencián a jóvátétel pontos szabályozása, a kötelezettség kommercializálása, az optáns-kérdés rendezése, a nemzetközi bank felállítása ugyan még nem igazi jóvátétel volt, de legalább jobbátétel. Briandnak indítványa egy európai konföderációt kereső kongresszus összeülése kérdésében, a kezdődő vámháboru az Unióval s a dunai agrár-blokk való-

Rögtön szépít a világhírű
MARGIT crem
dr. Földes és Hehs
cégtulajdonosok:
Hehs örökösök

színüisége végeredményében azt jelenti, hogy a háborút eldöntő és kihasználó amerikanizmus háttárbe kerül s ezzel összeomlik a háboru szelleme, melynek cserepeit, ha közös munkával megoldják Európa válságát, ellehet majd takarítani s akkor igazán hozzá fogni a tartós béke megkereséséhez.

Nem ok nélkül jön előtérbe a nagy probléma most sűrűn, szinte állandóan. Még francia s olasz hadikészülődések körül is minduntalan fölhangzik a riasztó: igazi s igazságos békét Európának! A rajnai vidék korábban történt kiűritése már az új megmozdulásnak eredménye. Az erkölcsei s tárgyi tekintetben megerősödött Németország az eddiginél hatásosabban fog szerepelni. A kisantant tátrai konferenciája szintén rákényszeredett, hogy szelidebb hangok közepette foglalkozzék az előremozdulás szükségével. Stalin 10 órás beszéde sok odahajlást fejez ki az új szellem parancsaihoz. Károly hazatérése a bátor kezdeményezés sikerének nagy jelentőségű példázata, mely bebizonyította, hogy lezárt kérdéseket ki lehet nyitni s változhatatlannak fogadott rendezéseket nagyobb bajok nélkül újakkal helyettesíthetünk. Akinek van érzékszerve az idők és helyzetek finom változásainak fölfogására, nem tagadhatja, hogy az élesztő kezd dolgozni. Lehet, hogy hamarosan nem lesz kenyérsütés, talán a kemence tüzeit is még egyszer kioltják, de a tészta meg van. A sütő is nagyjában megépült, mindennek a vége más nem lehet, mint hogy új pékek munkához fognak látni, mert így tovább nem lehet, annélkül, hogy a kenyér száradt tápszereket halálos kórság nélkül már nem lehet sokáig nyelni. Általános tengeribetegség, nagy éhezés fenyeget.

Bizony megtörténhetik, hogy Romániának csakugyan s hamar le kell számolni a kisebbségi kérdés likvidálásának szükségével. Hamarosan itt lehet a kisebbségi törvény és Aradon a szilaj sovinizmusnak meg kell majd békülnie azaz, hogy a város magyar s a magyarságot arányának megfelelő érvényesüléshez kell juttatni. Milyen nagy változás lesz! De az erőszak is, mely szabadon tobzódott és változtatott, szintén nagyobb volt, mint egyébűtt. Nyilvánvaló, hogy az új beszülésének idején a kisebbségeknek mindenűtt, tehát Aradon is szorgalmas és bátor küzdelemmel kell kiaknáznia minden időbeli és pozíciós előnyt. Nem lehet pihenni, nem szabad energiát jégszekrényben lehűteni. Most mozogni kell, mikor a földgolyó megmozdul s nem medítálni, mintha csakugyan a hasunkban pihenne — a golyó. Kezdeményezni kell, mikor egy nagy kezdeményezés diadalmas sikerében élünk, mely a kisebbségek számára csupa hitelképes ígérlet s csupa meleg biztatás.

A SIMAY uszoda és napfürdő

Nők és férfiak együtt. Nyitva mindennap d.u. 6—8-ig Uszás tanítá

A színház válsága a színpad eliparosodásának csődje

Utban az irodalmi dráma ujjászületése felé

Európaszerte színházi válság van. A világ legnagyobb és legrégebb színházainál egymásnak adják át helyüket az igazgatók. Mindenféle óriási áldozatokat hoz akár a magántőke, akár a köz ereje, hogy

átsegítsék a drámai művészetet egy kétségtelenül válságos időszakon. Mert az bizonyos, hogy a helyzet válságos. A technikai fejlődésnek olyan rohamos és forrongó korát éljük, hogy ez visszahatással van az irodalomra és művészetre is. Mert mikor percek kérdése a távolbalátás feltalálása, amikor máról-holnapra ott tartunk, hogy elég egy elektromos gomb megnyomása és a világ legelső színházának abszolút művészi magaslaton álló előadásában gyönyörködhet a világtól elzárt falu lakója is, amikor a közlekedési lehetőségek váratlan átalakulása megszüntetheti a távolságokat, igazán nehéz előre látni, milyen átalakulások mennek majd végbe a művészetekben, amelyek kétségkívül függvényei a technikai fejlődésnek.

Csaknem kétségtelen, hogy a gyors technikai fejlődés következtében beállott bizonytalanság sokkal inkább oka a válságnak, mint maga a gazdasági válság, amely mindent érinthet, de azt a bizonyos kis többletet, amelyet az emberek szórakozásra adnak rendszerint érintetlenül hagyja. Alig hihető ezt a statisztika is igazolhatja, hogy ma sem költenek az emberek kevesebbet szórakozásra, mint máskor. Csak éppen a szórakozási alkalom jobb és változatosabb ma, mint volt azelőtt és így szórakozásra szánt stabil összeg erősebben oszlik meg. Azonkívül változott a szórakozások neme is. Ma más szórakozást keresnek az emberek, mint azelőtt; sport, tánc, mozi, rádió mind erősen divatban vannak és a színház akkor vesztette el a csatát, amikor azt a célt tűzte maga elé, hogy szintén közönséges szórakozóhellyé lesz. Bement egy olyan versenybe, amelyet természeténél fogva nem birhatott. Bizonyos dekorumot meg kellett őriznie, bár mennyire is igyekezett az utóbbi időben teltetni magát a nobilesse obligé elvén. Bizony, a színház mindent elkövetett, hogy elveszítse azt a nemességét, amelyet eredete is kötelezővé tett volna számára és egészen más már az a színház, amely ma válságba kerül, mint amely annak idején tulmohóságba elindult, hogy a szórakozóhelyekkel vegye fel a versenyt. A színház mint mulatóhely bukik meg most úgy, hogy ez a válság még bizonyos örömmel is tölti el azokat, akik régen érezték, hogy a színház tulajdonképpen a drámairó-

dalom válsága s akik remélik, hogy most ismét eljön majd az igazi irodalom ideje a szinpadra.

A műfajok nem örökéletűek. Az epikai vers ugyyszólván teljesen elvesztette jelentőségét. A líra az alakuló irányok kísérleti műhelyévé vált és valósággal a szakmabeliek atelier, művészetévé vált. A regény a tulfejlődés betegségében szenved s a dráma eliparosodott. Ennek az eliparosodásnak a következménye az a mesterséges ellentét, amelyet szinpad és irodalom között éppen a szinpad mesteremberei szítottak. Megtagadni a szinpadtól az irodalmiságot, annyit jelent, mint letaszítani a drámát arról a magas piederstárlól, amelyet elfoglal a legalantasabb tömegszórakozások sorába.

Ma már tisztán látható, hogy a színházak körül megindult egy folyamat, amelynek célja az volt, hogy üzletileg mennél jobban kihasználható, tömegszórakoztató iparcikkeket szállítson a szinpadok számára. Ez a szinpadi gyárirodalom gondosan óvakodott minden igazi irodalomtól, sőt valósággal leterrorizálta a szinpadról az irodalmat és az írókat. Nem egészen mai keletű ez a folyamat, de úgy érezzük, apadóban van. Elmulik mint a képes levezőlapok divatja, amelyek festmények formájában sem tudták kiszorítani az igazi pikturát. Ezek a szinpadi iparosok hamar romlandó árut termeltek, a pillanatnak szállították és a pillanattal el is múltak, bármennyire ki tudták aknázni ezt a pillanatot. Az utókor számára nem maradt meg belőlük semmi. Milyen magasról nézhetünk le a sikeres külföldiek lüderében fürdő Scribe az igazi költőre, aki a szinpadon is az maradt. Mussetre, pedig annak a kornak egész szinpadi lomtárból ugyszólván csak Musset maradt meg a mai szinpad és mai közönség számára. A nehezen induló régebbi magyar drámai irodalomból ki ma is a legrégebbi, a legtartósabb sikerű a szinpadon? Madách, akinek Tragédiáját sokáig könyvdrámának és előadhatatlannak tartották.

Rosszakaratu előítélet tehát, hogy az irodalom nem való szinpadra, sőt amint ma már a példák százával igazolható, csak az irodalmi mű maradható érték a szinpadon is. De ezzel a legtöbb színház részéről terrorisztikusan érvényesített előítélettel minden író annyira elriasztottak a színháztól, hogy most, amikor a szinpadi iparcikkek csődje végérvényesen beállt, már alig akad olyan író, aki fantáziájával a szinpadot keresi, Drámai iparcikk akad bőségesen, de igazi szinpadi irodalom nincs. Az egész világon darabhiány van. Ez az oka és magyarázata annak, hogy például a francia színházak egymásután nyulnak vissza a klasszikusokhoz. Molière, Marivaux, Musset, Racine egymásután kerülnek előadásra olyan magánszínházakban, amelyek eddig vigjátékok formájában öltöztetett revüket s a legolcsóbb és a legsablonosabb bohózatokat játszották. Nálunk is jelentkezik már magánszínházaknál az a tendencia, hogy nagy inségükben a klasszikusoktól kérjenek segítséget. Az is igen jelentős szimp-toma, hogy nálunk az utóbbi időben következetesen meg-

bukott minden külföldről behozott szinpadi iparcikk, ellenben jelentős sikert értek el kifejezetten irodalmi és e téren semmi engedményre nem hajlandó darabok.

Megdől az a hitetlen is, hogy a közönség izlése a vigjáték felé fordult és hogy elkövetkezett a könnyebb műfaj irodalmi polgárjogának ideje. Ez tulajdonképpen a megalkuvók álláspontja volt, akik féltették ugyan az irodalmat, de hittek abban az előítéletben, hogy a szinpadon mostohagyerek az irodalom, a szerző tehát kénytelen a közönség előtt a maga gondolati vagy költői magasabbrendűségét ügyes szinpadi fogások, a szellem játékos sziporkázásai vagy a könnyed és kecses báj fátyola alá rejteni. Ezzel szemben a mai sikerek legnagyobb része komoly drámai siker és a vigjáték is csak akkor igazán nagy szinpadi alkotás, ha mint Molière-nél is, édes testvére a drámának, amelytől mindössze egyetlen attitűd választja el.

A drámának elvitázhatatlan kelléke szereplőinek magasrendűsége, méltóságos s ezzel szemben a dialógusaikban kifejezésre jutó gondolatokat, eszmék, költői intuíciók szárnyaló szépsége, felsőbbrendű, mélységekben vagy magaságokban járó választékossága. A drámairás eliparosodása mindezt száműzte a szinpadról. Megfellebezhetetlen véglegességgel jelentette ki, hogy minden, csak valamennyire stílusba öntött nyelv könyvszagu, mesterkelt, tehát irodalmi következőkép szinpadiatlan. A szinpadon csak darabos, szaggatott, a mindennapi élet teljes formatlanságában jelentkező beszéd állhat meg. A mai szinpad dialógusát tehát nem a költő hangszerezte, hanem a mesterember vette fel gramofonlemezekre.

K. M.

Itt a fekete szesz, ott a fekete szesz, mindenütt a fekete szesz

A kormány minden általa jónak látott eszközt felhasznál arra, hogy jövedelmét gyarapítsa, hogy a félelmetesen üresedő államkasszák gyomrát ismét megtöltse. El kell ismerni, hogy a kormány rendkívül nehéz problémák előtt áll. Nem örökölte azt a rendkívüli jelentős anyagi presztizst, ami a nagytőkékkel rendelkező liberálisoknak erőt és hatalmat adott. Ha a liberálisoknak hibás is volt a gazdálkodása, de a mögöttük álló hatalmas anyagi erő jelentősen csökkentette ezeknek a hibáknak hatását. A Maniu kormány csak a hibás rendelkezéseket, a rossz gazdálkodást örökölte a liberálisoktól. Pénz nem.

Pedig az államnak pénzre van szüksége. De honnan vegyék? Nincs más tartalékja ennek az országnak, csak a közönség zsebe. Jönnek az új törvények, az új rendelkezések, amelyek olyan a színezetük, mintha valami kétségbeesett kényszer alatt születettek volna meg. A rendelkezések, a törvények nem törődnek azzal, hogy végrehajtásuk milyen következményekkel járhat a jövőben. Mintha csupán az volna fontos, hogy pillanatnyilag pénzt hozzanak az államnak.

Ide tartozik a fogyasztási adókról megjelent új törvény, amely megdöbbenő mértékben drágítja az elsőrendű szükségleti cikkek árait és ehhez kapcsolódik az új szesz törvény is. Ez a szesz törvény újabb és nagy illetékeket ró a szeszgyárakra, amelyek természetesen a fogyasztókra hárítják terheiket. Ennek a szesz törvénynek a legsúlyosabb hibája, hogy már is felütötte fejét a „fekete szesz” gyártása. A „fekete szesz” tudvalevőleg az, amit titokban gyártanak és adómentesen hoznak forgalomba. Ez a szesz megdöbbenő mértékben terjeszti az alkoholizmust.

A hatóságok szinte tehetetlenül állanak az ilyen visszaélésekkel szemben. Aradon már több ízben sikerült leleplezni titkos szeszgyártókat, de vajjon hány ilyen üzlem működik még, amelyekről nincsen tudomása az illetékeseknek. Alkalmunk volt beszélgetést folytatni az aradi pénzügyigazgatóság egyik főtisztviselőjével, aki a fekete szesz gyártásokról a következőket mondotta:

— Biztos tudomásuk van arról, hogy Aradon és környékén elszaporodtak a fekete szeszesek. Kutatunk utánuk, de a legnagyobb problémák közé tartozik ezeknek a leleplezése. A viszontelárusítók nem árulják el, mert adómentes, olcsó szeszt vásárolhatnak tőlük, ugyanezért nem árulják el a közvetlen fogyasztók se.

— De sokkal megdöbbenőbb, hogy a falvakban is borzalmas mértékben elterjed a fekete szesz gyártás. Ott már alig tudnak a korcsmák megélni és ha élnek, csak úgy tudnak, ha fekete szeszt árusítanak. A lakosságnak minden egyes tagja tudja, hogy ki és hol gyártja a fekete szeszt, csak a hatóságok nem tudnak tudomást szerezni ezekről a visszaélésekről. Nincsen módom ahhoz, hogy ez alkalommal teljes és tiszta képet nyújtsak a falvakban történő állapotokról de ha minden községben alapos vizsgálatot tartanának, bizony épületes dolgok derülnének ki.

— Az új szesz törvénnyel kapcsolatban, szigorubban fogjuk ellenőrizni a szeszgyártást és úgy gondolom, hogy hamarosan komoly leleplezésekkel szolgálhatunk a nyilvánoságnak.

p—g.

1809 **OLVASÓINKHOZ.** A grafikai munkások kedden reggel sztrájkba léptek s így lapunk technikai okokból a továbbiakig csak korlátolt terjedelemben jelenhetik meg.

Beszélőfilm a piacról, vásárlókról, apró kis tolvajokról.

Ebben a cikkben sorozatos-leleplezéseket fogok közölni az aradi élelmiszerpiac keretében történő különböző kedélyes és komoly ferdeségekről. E sorokból megtudhatjuk, hogy a nagyságos asszony miért kostólja végig az egész piacot, megtudhatjuk azt is, hogyan alakulnak a piaci kartelek, trösztök és miképpen buknak meg. Mi az oka a gyors drágulásnak és mi az oka a hirtelen olcsóbbodásnak. Irunk az elővásárlási tilalom átlépéséről és sok olyan hasznos dologról, amelyet figyelembe kell vennie a városnak, a közönségnek, a kofáknak, illetve elárusítóknak. Megtudjuk, hogy miképpen kell védekeznünk a piaci tolvajok ellen és a tolvajok hogyan védekezzenek a közönség védekezése és a rendőrök hagyományos ébersége ellen. Miután bevezetésünkkel felkeltettük olvasóink kíváncsiságát, elkezdjük leírásunkat.

Kezdjük el szép sorjában és nem úgy, ahogyan a fenti tartalomjegyzéket elsoroltuk. Vegyünk például egy pénteki hetipiacot. Ez már előző héten, szombaton este kezdődik részben Aradon, részben pedig a környékbeli községekben. Csütörtökön este a jó vidékiek kosarakba pakolják az Aradnak szánt élelmiszereket: kukoricát, babot, csirkét, tyukot és egyéb hasznos csemegét. A kosarakat nem zárják le, mert hátha bejönnek Aradról az elővásárlók és akkor nem kell a holmit be cipelni a városba, hátha jönnek Erdélyből, vagy a regátból, akkor is megtakarítják a költséget és fáradságot.

A csirkéket, tyukokat pedig azért sem szabad elzárni, mert könnyen befulladásnak átmeneti otthonukba.

Aradon pedig azt mondja a viszontelárusító kereskedő, vagy kofa férjének, vagy feleségének:

— Ma csütörtök van. Feküdj lelkem (ez a jelző csak akkor használható, ha történetesen jó viszonyban vannak a házastársak) Tehát: Feküdj le korán, mert holnap hajnalban fel kell kelned és kiutaznod Glogovára elővásárolni

— Megesinálhatjuk azt Aradon is, kint a motoros állomásnál.

— Nem lehet, mert megfogy az élelmiszer biztos és akkor baj lesz.

— Dehogyan lesz baj. És aztán nem is biztos, hogy megfogy.

A vita kétféleképpen dől el. Vagy kiutazik Glogovára, vagy nem. Ha kiutazik, felkeresi az árusítót és itt helyben összevásárolja terményeinek egyrészét. Ha nem utazik, úgy valóban megvárja a motoros állomásnál, kikerüli a biztos figyelmét és itt vásárol. Lényeg az, hogy vásároljon ezáltal már megdrágította Aradon az élelmiszereket. ő is drágábban árusíthat. Ez a természetrajza annak, ha kevesebb a kínálat, mint a kereslet.

Létezik egy városi szabályrendelet, amely szerint viszontelárusítóknak tilos reggel kilenc óra előtt termelőtől vásárolni. Aki ezt a rendeletet megszegi, annak súlyos büntetést helyez kilátásba. Ezt a büntetést eddig lényegesen kevesebben kapták, mint ahányan megérdemelték.

Ilyen előzmények után megérkeznek az aradi piacra a megtizedelt de optimista kofák és termelők. Hajnal van. A keleti égboltozaton alig látható némi derengés. A volt Szabadságtéren és Thököli téren azonban már intenzív élet folyik. A termelők pakolják ki holmijukat. A rejtélyes félhomályban még feltűnik egy-egy elővásárló, de ezek csak kocavadászok: elaludták a vonat érkezését, vagy lusták voltak kimenni, mondjuk Glogovácra. A kofák összegyűlnek és megkezdődik az élelmiszer tőzsde árainak kialakítása. A termelők és kofák egymás között megbeszélik, hogy mennyiért fogják adni a paradicsomot, zöldpaprikát és a többi élelmiszereket. Komoly kartelt kötnek, aki megszegi azt bojkotálják. A közönség pedig csodálkozik, hogy milyen egyformák az árak a piacokon.

Van termelők és a kofák között egy arisztokrata osztály. Ez a bolgárkertész. A bolgár kertészek nem állanak szóba az egyszerű sváb termelőkkel. Ők szakszerűen dolgoznak és erre rendkívül büszkék. Ők nem hajlandók kartelt kötni, sőt nem is jönnek ki csak délelőtt nyolc-kilenc óra tájban a piacra. De ha kijönnek, akkor jaj a kartelnek. A fél órával ezelőtt öt lejért árusított paradicsom két lejre esik, a paprika ára felére csökken és minden konyhakerti veteménynek letörik az árát a bolgárok. A kofák dühöseken szidják őket, hizelegnek a vevőknek és ebből csak vásárló közönségnek van haszna.

A Nagyságos asszony pedig kihasználja a kedvező konjunkturát. Vérig szekirozza a kofákat, akik türnek, mint az angyalok. Hagyják, hogy lebecsüljék holmijukat, beleturkáljanak a kosarakba és középkori módon megkinozzák a baromfiakat. A nagyságos asszony persze barátnőjével jött ki a piacra. féltiz. Reggel nyolc óra óta vannak a piacon Megéheztek.

— Na gyerünk uzsonnázni.

A Nagyságos asszony elindul barátnőjével uzsonnázni. Először a kenyérárusítókhöz mennek.

— Milyen ez a kenyér? Nem nagyon keletlen?

— Tessék megkóstolni Nagyságos asszony. Olyan mint a spongya.

A kenyérárus levág egy jókora darabot. A Nagyságos asszony megkóstolja és kijelenti, hogy mindjárt visszajön. Még két három kenyerezt meglátogatnak össze szednek elegendőt a friss pécskai kenyérből. Következnek a tejfelárusítók.

— Jó a tejfel?

— Tessék megkóstolni.

Disznótepertő, turó, vaj, cseresznye, meggy kerül a friss kenyérré. A két hölgy jól meguzsonnázik. Sőt a végén, már csak a fogyókúra kedvéért is, megkivánnak ebbe hőségben egy kis savanyu káposztát.

A piacon egész igénytelen tolvajok is működnek. Nem kell nekik pénztárca, illetve ha kellene is, de az utóbbi időben ilyesmire nagyon ügyelnek a hölgyek. Inkább almát, körtét, néha egy-egy csirkét, vagy ilyesmit lopnak a piaci tolvajok.

Könnyű a terük, mert nyitott kosárral járnak a vásárlók és csak otthon veszik észre, ha hiányzik a kosárból valami. Ujabban úgy védekeznek a tolvajok ellen, hogy papírral fedik be a kosarat és ha a tolvaj lop, a papirzörgés nyomban elárulja őket. A védekezés a tolvajok részéről: ezek ketten összeállnak. Az egyik lelopja a papírt. Pótolni nem lehet hamarjában, a másik az élelmiszert dézsmálja meg.

A piac déli órákban kiürül. Szemét és zöldmaradványok jelzik helyét az izgalmos, lázas és ideges piaci életnek. *p—g.*

Leszünk vagy nem leszünk fürdőváros?

Nyakunkon a kánikula, tehát egyéb téma hiányban elővesszük az ilyenkor örök aktuálist: a strandot.

A strandon, mint illik, mezitláb jártam-keltem, amit előljárójában ezért kell megemlítenem, mert beléptem egy földhőzesapott pohár üveg-szállánkja. Egészen őszintén mondván annak nem örültem. Bizonyára ez volt az oka, hogy a strandon nem a legjobb impressziókat szereztem.

Miután itt az ígéretek paradox-jellegűek, sejtettem előre, hogy a strand kényelméről, tisztaságáról, modernségéről és fejlődéssel kapcsolatos meggyásáról elterjedt hírek, illetve ígéretek, csak azért vannak, hogy az ellenkezőjét kapják a melegtől ájult emberek.

Hát kérem szépen, hogy a paradoxonnál maradjunk, ki kell jelentenünk, hogy mindezeknek még az ellenkezője sem igaz.

Csodálatosan imponáló a közönség türelme és igénytelensége. Nem is tudjuk, mi csalogatja az emberek százait a strandra. A Maros gyanusan destilált vize? A homokban eldobált rothadó ételmaradékok enyészett terjesztő illata? A büffé drágasága? A kabinok fosztogatása? (Ez a körülmény a tolvajoknak lehet csalogató) Minden kényelem hiánya? A higienia legprimitívebb eszközeinek itt ismeretlen fogalma? A strandszépségversenyek?

Nem, kérem szépen. A közönségnek nem ez kell. Elege van belőle: unja. A pénzéért tisztaságra, kényelemre vágyik még a strandokon is. Megígérték, hogy jövőre modern strand lesz Aradon. Várjuk.

Várunk jövő esztendeig. Nem szeretnők szórol szóra mégegyszer megírni.

i—a.

Saya tiszta felmelegítetlen nyerstejből készült savanyutej, melyből minden káros bacillus a speciális készítése folytán megsemmisül.

Saya magas vitamin tartalmú, dúsabb, mint maga a nyers tej, tehát igen tápláló, de emellett **nem hizlal.**

Saya a speciális csejédesítő anyagátánál fogva oly hatásos alkotórészeket tartalmaz, ami minden más preparátumnál hiányzik, amelyből így az igen könnyen emészthető. Így első sorban gyomor és bélbántalmaknál vált be, valamint oly betegeknek, akiknél hizni nem tanácsos, de egyéb táplálék-rezsekre [vitamin] szükségük van [vérmezesedés, gyenge csontképződésű gyermekeknek] stb.

Saya cukorral, vagy gyümölcszsszel édesíthető, hűvös helyen hónapokig eláll annélkül, hogy értékéből veszíthetne.

Saya Gyógy-Saya ugyanaz mint a Saya, de gazdag zsejtartalmánál fogva **igen hizlal** és így különösen tuberkulózisoknál, lábadozóknál, angol kóros gyermekeknek, csecsemőknek [anyatej hiányában] stb. nélkülözhetetlen természetes táp- és gyógyszer.

Kapható:

A „SAYA” társaság képviselőnél: Str. Ghiba Birta [volt Korház-ucca 30. és

minden jobb csemege és fűszertüzletben valamint tejcsernókban. Ugyanott **előjegyzéseket** a jövő hónapi szállításokra is felvesznek, mert **előjegyzés nélkül**, tekintve a roppant nagy keresletre, valamint a korlátolt mennyiségben való gyártást, csak **korlátolt mennyiségben** kapható.

**MINDEN HÁZNÁL
LEGYEN**

HA NINC, AKKOR VEGYEN!

Jégelőfizetéseket Reusz cég bármikor felvesz.
Pontos szállítás.
Telefon 141.

Mélyen megrendülve és szívemben őszinte fájdalommal tudatom, hogy a **Radó & Comp. cégben megalakulásunk óta társam**

Deutsch Andor úr

váratlanul elhunyt.

Soha nem lahkadó munkásságával, úgyszeretetével, becsületes és egyenes jellemével járult hozzá cégünk felvirágoztatásához, akinek elhunytával nemcsak a mindenkor körültekintő gondossággal munkálkodó korrekt üzlettársat, de a melegén érző jóbarátot is elvesztettem.

Emlékét kegyeletes baráti szeretettel őrzöm meg.

Radó Gyula.

Deutsch Andorné szül. **Pollák Mici**, ugy a maga, mint gyermekei: **Manci**, **Böske** és **Juci**, valamint az egész rokonság nevében, mély fájdalommal jelenti, hogy szeretett jó férje az önfeláldozó apa, áldozatkész testvér és rokon

Deutsch Andor

ma reggel hirtelen elhunyt.

Arad, 1930 július hó 10-én.

Áldott legyen emléke!

Deutsch Sándor,

özv. dr. Pilisi Béláné

dr. Deutsch Izsó

testvérei.

Major Béla,

veje.

Vajdáné

Pollak Stefania,

dr. Deutschné

Bródy Ilonka,

sógornői.

(Részvértlátogatások és koszoruk mellőzését kérjük.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara
a legmélyebb fájdalommal jelenti, hogy érdemes alelnöke

Deutsch Andor úr

az I. osztályu kereskedelmi és ipari kitüntetés tulajdonosa, f. hó 10-én, áldásos és munkás életének 62. évében hirtelen elhunyt.

A Kamara közgazdasági életünk legértékesebb fáradhatatlan szorgalmu és puritán tisztességü vezető férfiát gyászolja az elhunytban. Városunk egyik legkiválóbb polgárát veszítette el, a jótékonyság apostolát, akinek minden szépért és jóért lelkesülő forró szive a szenvedések enyhítésén, a bajba jutottak támogatásán munkálkodott szüntelenül és nem ismert nemzetiségi vagy felekezeti különbségeket.

A legszebb emberi tulajdonságokkal gazdagon megáldott alelnökünk nemes emlékezetét soha nem muló hálával és kegyelettel fogjuk megőrizni.

Nyugodjék örök békében!

Arad, 1930 július 10.

Az aradi zsidó hitközség mélységes fájdalommal tudatja, hogy

Deutsch Andor úr a hitközség érdemes alelnöhelyettese

f. hó 10-én váratlanul elhunyt.

A zsidó ügyek iránti meleg szeretet hevitette nemes lelkét. A közügyek lelkes bajnoka dőlt ki sorainkból. Szívvel, lélekkel istápolta és fejlesztette jóléti intézményeinket. Korai elmulása fájdalmas vesztesége hitközségünknek.

Emlékét soha nem muló kegyelettel őrzi hitközségünk története.

Arad, 1930. július 10.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Az Aradi Lloyd Társulat fájdalommal és keserőséggel jelenti, hogy szeretettel és tisztelettel körülvelt, sok munkás éven át dus érdemeket szerzett, nagyrabecsült elnöke

Deutsch Andor úr

ma reggel örökre eltávozott körünkből.

Egyénisége diszt adott társulatunknak, munkássága pótolhatatlan értéket jelentett. Jellemének szilárdságáról, szívének jóságáról, gondolkodásának fenköltségéről siron tul-élő kegyelettel fogunk emlékezni.

A gondviselés adjon örök békét és nyugalmat a fáradhatatlannak.

Arad, 1930. július 10.

Szent Imre évre

Budapestre és tovább utazók részére
jegyek és igazlványok

a Waggon-Lits Cook utazási világvállalat aradi
menetjegyirodájában, Minorita templommal szemben
Telefon: 6-57.

CASTOR-OIL, ricinus-oil a leg-
kiválóbb autóolaj!

Minden jobb autózületben és garageban kapható!

Mindennemü szörme munkát és
szörmeárúk

nyári gondozását
előnyös feltételekkel

felelősség mellett
vállalom.

Engelhardt
Ferenc

Arad, Str. Eminescu (Deák F.-u.) 1.

Muzsay
József

ARAD,
színházzal szemben

ÖLTÖNY, TRENCH-
COATS, ÜLSTER

Legjobb- és legolcsóbb!

Ön hiteképes! Jól akar Ön vásárolni? Divatosan
akar Ön tavasszal tetőtől talpig fel-
öltözködni? Szövetet óhajt? Cipőre van szüksége? Ruhát szeretne?
Igénybe kell akkor Önnek vennie az oly jól bevált Aradi Iparosok Hitel-
szövetkezete **bevásárlási könyvét**, 24 heti részletre vásárol-
hat készpénzárón. — Aki az Aradi Iparosok Hitelszövetkezete Áruhitel-
osztálya mint vásárló belépni akar, az jelentkezzék naponta d. e. 9-12-ig,
vagy d. u. 3-6-ig az Áruhitelosztály helyiségében. Strada Bratianu
18. sz.

Szőnyeg, függöny, stor, ágy- és asztalterítő,
sezlonátvevő, butorszövet,
brokát és mokett, roletta- és matracgradl, függöny-etamin és
ussor, paplan, nyári takaró, kelengyevá-
szon, zefir, selyem, szövet- és bélésáru **legolcsóbban**

„MERCANTIL“

szőnyeg- és divatáruházban Arad, Bul. RegMaria 18.

ASSZONYOM!

Önnek csak egy választása lehet:

IVETTE

fonala finomabb más hasonló anyagu fonalnál és nyersanyaga drágább

mosható, színtartó, szagtalan, puha és olesó

BCU Cluj tartóssága, Unirea Cluj ellenállóképessége végtelen

a valódi selyem minden tulajdonságával rendelkezik

mintái a külföldi tervek elkészülte után néhány nappal már forgalomba is kerülnek

Diadalmasan bevönült és mindenkit meghódított az

IVETTE

Utánozni nem lehet. A közönség ismeri előnyeit.